

1. ATATÜRK ' ÜN HAYATI

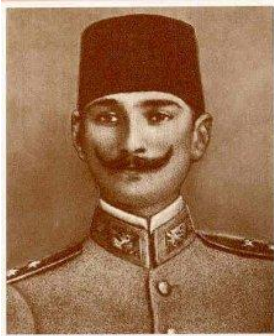
Mustafa Kemal Atatürk 1881 yılında Selânik'te Kocakasım Mahallesi, Islâhhâne Caddesi'ndeki üç katlı pembe evde doğdu.

Babası Ali Rıza Efendi, annesi Zübeyde Hanım'dır. Baba tarafından dedesi Hafız Ahmet Efendi XIV-XV. yüzyıllarda Konya ve Aydın'dan Makedonya'ya yerleştirilmiş Kocacık Yörüklerindendir. Annesi Zübeyde Hanım ise Selânik yakınlarındaki Langaza kasabasına yerleşmiş eski bir Türk ailesinin kızıdır. Milis subaylığı, evkaf katipliği ve kereste ticareti yapan Ali Rıza Efendi, 1871 yılında Zübeyde Hanım'la evlendi. Atatürk'ün beş kardeşinden dördü küçük yaşlarda öldü, sadece Makbule (Atadan) 1956 yılına değin yaşadı.

Küçük Mustafa öğrenim çağına gelince Hafız Mehmet Efendi'nin mahalle mektebinde öğrenime başladı, sonra babasının isteğiyle Şemsi Efendi Mektebi'ne geçti. Bu sırada babasını kaybetti (1888). Bir süre Rapla Çiftliği'nde dayısının yanında kaldıktan sonra Selânik'e dönüp okulunu bitirdi. Selânik Mülkiye Rüştiyesi'ne kaydoldu. Kısa bir süre sonra 1893 yılında Askeri Rüştiye'ye girdi. Bu okulda Matematik öğretmeni Mustafa Bey adına "Kemal" i ilave etti. 1896-1899 yıllarında Manastır Askeri İdâdi'sini bitirip, İstanbul'da Harp Okulunda öğrenime başladı. 1902 yılında teğmen rütbesiyle mezun oldu. Harp Akademisi'ne devam etti. 11 Ocak 1905'te yüzbaşı rütbesiyle Akademi'yi tamamladı.

2. ASKERLİK HAYATI

1905-1907 yılları arasında Şam'da 5. Ordu emrinde görev yaptı. 1907'de Kolağası (Kıdemli Yüzbaşı) oldu. Manastır'a III. Ordu'ya atandı. 19 Nisan 1909'da İstanbul'a giren Hareket Ordusu'nda Kurmay Başkanı olarak görev aldı. 1910 yılında Fransa'ya gönderildi. Picardie Manevraları'na katıldı. 1911 yılında İstanbul'da Genel Kurmay Başkanlığı emrinde çalışmaya başladı. 1911 yılında İtalyanların Trablusgarp'a hücumu ile başlayan savaşta, Mustafa Kemal bir grup arkadaşıyla birlikte Tobruk ve Derne bölgesinde görev aldı. 22

Aralık 1911'de İtalyanlara karşı Tobruk Savaşını kazandı. 6 Mart 1912'de Derne Komutanlığına getirildi.

Ekim 1912'de Balkan Savaşı başlayınca Mustafa Kemal Gelibolu ve Bolayır'daki birliklerle savaşa katıldı. Dimetoka ve Edirne'nin geri alınışında büyük hizmetleri görüldü. 1913 yılında Sofya Ateşemiliterliğine atandı. Bu görevde iken 1914 yılında yarbaylığa yükseldi. Ateşemiliterlik görevi Ocak 1915'te sona erdi. Bu sırada I. Dünya Savaşı başlamış, Osmanlı İmparatorluğu savaşa girmek zorunda kalmıştı. Mustafa Kemal 19. Tümeni kurmak üzere Tekirdağ'da görevlendirildi.

1914 yılında başlayan I. Dünya Savaşı'nda, Mustafa Kemal Çanakkale'de bir kahramanlık destanı yazıp İtilaf Devletlerine "ÇANAKKALE GEÇİLMEZ!" dedirtti. 18 Mart 1915'te Çanakkale Boğazını geçmeye kalkan İngiliz ve Fransız donanması ağır kayıplar verince Gelibolu Yarımadası'na asker çıkarmaya karar verdiler. 25 Nisan 1915'te Arıburnu'na çıkan düşman kuvvetlerini, Mustafa Kemal'in komuta ettiği 19. Tümen Conkbayırı'nda durdurdu. Mustafa Kemal, bu başarı üzerine albaylığa yükseldi. İngilizler 6-7 Ağustos 1915'te Arıburnu'nda tekrar taarruza geçti. Anafartalar Grubu Komutanı Mustafa Kemal 9-10 Ağustos'ta Anafartalar Zaferini kazandı. Bu zaferi 17 Ağustos'ta Kireçtepe, 21 Ağustos'ta II. Anafartalar zaferleri takip etti. Çanakkale Savaşlarında yaklaşık 253.000 şehit veren Türk ulusu onurunu İtilaf Devletlerine karşı korumasını bilmiştir. Mustafa Kemal'in askerlerine "Ben size taarruzu emretmiyorum, ölmeyi emrediyorum!" emri cephenin kaderini değiştirmiştir.

Mustafa Kemal Çanakkale Savaşları'dan sonra 1916'da Edirne ve Diyarbakır'da görev aldı. 1 Nisan 1916'da tümgeneralliğe yükseldi. Rus kuvvetleriyle savaşarak Muş ve Bitlis'in geri alınmasını sağladı. Şam ve Halep'teki kısa süreli görevlerinden sonra 1917'de İstanbul'a geldi. Velihat Vahidettin Efendi'yle Almanya'ya giderek cephede incelemelerde bulundu. Bu seyahatten sonra hastalandı. Viyana ve Karisbad'a giderek tedavi oldu. 15 Ağustos 1918'de Halep'e 7. Ordu Komutanı olarak döndü. Bu cephede İngiliz kuvvetlerine karşı başarılı savunma savaşları yaptı. Mondros Mütarekesi'nin imzalanmasından bir gün sonra, 31 Ekim 1918'de Yıldırım Orduları Grubu Komutanlığına getirildi. Bu ordunun kaldırılması üzerine 13 Kasım 1918'de İstanbul'a gelip Harbiye Nezâreti'nde (Bakanlığında) göreve başladı.

Mondros Mütarekesi'nden sonra İtilaf Devletleri'nin Osmanlı ordularını işgale başlamaları üzerine; Mustafa Kemal 9. Ordu Müfettişi olarak 19 Mayıs 1919'da Samsun'a çıktı. 22 Haziran 1919'da Amasya'da yayımladığı genelgeyle "Milletin istiklâlini yine milletin azim ve kararının kurtaracağını " ilan edip Sivas Kongresi'ni toplantıya çağırdı. 23 Temmuz - 7 Ağustos 1919 tarihleri arasında

Erzurum, 4 - 11 Eylül 1919 tarihleri arasında da Sivas Kongresi'ni toplayarak vatanın kurtuluşu için izlenecek yolun belirlenmesini sağladı. 27 Aralık 1919'da Ankara'da heyecanla karşılandı. 23 Nisan 1920'de Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin açılmasıyla Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulması yolunda önemli bir adım atılmış oldu. Meclis ve Hükümet Başkanlığına Mustafa Kemal seçildi Türkiye Büyük Millet Meclisi, Kurtuluş Savaşı'nın başarıyla sonuçlanması için gerekli yasaları kabul edip uygulamaya başladı.

Türk Kurtuluş Savaşı 15 Mayıs 1919'da Yunanlıların İzmir'i işgali sırasında düşmana ilk kurşunun atılmasıyla başladı. 10 Ağustos 1920 tarihinde Sevr Antlaşması'nı imzalayarak aralarında Osmanlı İmparatorluğu'nu paylaşan I. Dünya Savaşı'nın galip devletlerine karşı önce Kuvâ-yi Milliye adı verilen milis kuvvetleriyle savaşıldı. Türkiye Büyük Millet Meclisi düzenli orduyu kurdu, Kuvâ-yi Milliye - ordu bütünleşmesini sağlayarak savaşı zaferle sonuçlandırdı.

Mustafa Kemal yönetimindeki Türk Kurtuluş Savaşının önemli aşamaları şunlardır:

- Sarıkamış (20 Eylül 1920),
- Kars (30 Ekim 1920) ve
- Gümrü'nün (7 Kasım 1920) kurtarılışı.
- Çukurova, Gazi Antep, Kahraman Maraş Şanlı Urfa savunmaları (1919- 1921)
- I. İnönü Zaferi (6 -10 Ocak 1921)
- II. İnönü Zaferi (23 Mart-1 Nisan 1921)
- Sakarya Zaferi (23 Ağustos-13 Eylül 1921)
- Büyük Taarruz,
- Başkomutan Meydan Muhaberesi ve Büyük Zafer (26 Ağustos 9 Eylül 1922)

Sakarya Zaferinden sonra 19 Eylül 1921'de Türkiye Büyük Millet Meclisi Mustafa Kemal'e Mareşal rütbesi ve Gazi unvanını verdi. Kurtuluş Savaşı, 24 Temmuz 1923'te imzalanan Lozan Antlaşması'yla sonuçlandı. Böylece Sevr Antlaşması'yla paramparça edilen, Türklere 5-6 il büyüklüğünde vatan bırakılan Türkiye toprakları üzerinde ulusal birliğe dayalı yeni Türk devletinin kurulması için hiçbir engel kalmadı.

23 Nisan 1920'de Ankara'da TBMM'nin açılmasıyla Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşu müjdelenmiştir. Meclisin Türk Kurtuluş Savaşı'nı başarıyla yönetmesi, yeni Türk devletinin kuruluşunu hızlandırdı.

1 Kasım 1922'de hilâfet ve saltanat birbirinden ayrıldı, saltanat kaldırıldı. Böylece Osmanlı İmparatorluğu'yla yönetim bağları koparıldı.

29 Ekim 1923'te Cumhuriyet idaresi kabul edildi, Atatürk oybirliğiyle ilk cumhurbaşkanı seçildi. 30 Ekim 1923 günü İsmet İnönü tarafından Cumhuriyet'in

ilk hükümeti kuruldu. Türkiye Cumhuriyeti, "Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir" ve "Yurtta barış cihanda barış" temelleri üzerinde yükselmeye başladı.

Atatürk, 24 Nisan 1920 ve 13 Ağustos 1923 tarihlerinde TBMM Başkanlığına seçildi. 29 Ekim 1923 yılında Cumhuriyet ilan edildi ve Atatürk ilk cumhurbaşkanı seçildi. Anayasa gereğince dört yılda bir cumhurbaşkanlığı seçimleri yenilendi. 1927, 1931, 1935 yıllarında TBMM Atatürk'ü yeniden cumhurbaşkanlığına seçti.

Atatürk sık sık yurt gezilerine çıkarak devlet çalışmalarını yerinde denetledi. İlgililere aksayan yönlerle ilgili emirler verdi. Cumhurbaşkanı sıfatıyla Türkiye'yi ziyaret eden yabancı ülke devlet başkanlarını, başbakanlarını, bakanlarını komutanlarını ağırladı. 15-20 Ekim 1927 tarihinde Kurtuluş Savaşı'nı ve Cumhuriyet'in kuruluşunu anlatan büyük nutkunu, 29 Ekim 1933 tarihinde de 10. Yıl Nutku'nu okudu.

1934 yılında Gazi Mustafa Kemal'e meclis tarafından "Atatürk" soyadı verildi. Atatürk, gerçekleştirmiş olduğu inkılaplar ile Türkiye Cumhuriyeti'nin medeni ülkeler seviyesine çıkmasını sağladı. Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk, 10 Kasım 1938'de Dolmabahçe Sarayı'nda hayata gözlerini yumdu.

Atatürk'ün hayatı, Türk milleti için adanmış, destansı bir yaşamdır.

3. NUTUKLARI

10.YIL NUTKU

Türk Milleti !

Kurtuluş savaşına başladığımızın 15'inci yılındayız. Bugün cumhuriyetimizin onuncu yılını doldurduğu en büyük bayramdır.

Kutlu olsun !

Bu anda büyük Türk milletinin bir ferdi olarak bu kutlu güne kavuşmanın en derin sevinci ve heyecanı içindeyim.

Yurttaşlarım !

Az zamanda çok ve büyük işler yaptık. Bu işlerin en büyüğü, Temeli, Türk kahramanlığı ve yüksek Türk kültürü olan

Türkiye Cumhuriyetidir. Bundaki muvaffakiyeti Türk milletinin ve onun değerli ordusunun bir ve beraber olarak azimkarane yürümesine borçluyuz. Fakat yaptıklarımızı asla kafi göremeyiz. Çünkü daha çok ve daha büyük işler yapmak mecburiyetinde ve azmindeyiz. Yurdumuzu dünyanın en mamur ve en medeni

memleketleri seviyesine çıkaracağız. Milletimizi en geniş refah, vasıta ve kaynaklarına sahip kılacağız. Milli kültürümüzü muasır medeniyet seviyesinin üstüne çıkaracağız. Bunun için, bizce zaman ölçüsü geçmiş asırların gevşetici zihniyetine göre değil, asrımızın sürat ve hareket mefhumuna göre düşünülmelidir. Geçen zamana nispetle, daha çok çalışacağız. Daha az zamanda, daha büyük işler başaracağız. Bunda da muvaffak olacağımıza şüphem yoktur. Çünkü, Türk milletinin karakteri yüksektir. Türk milleti çalışkandır. Türk milleti zekidir. Çünkü Türk milleti milli birlik ve beraberlikle güçlükleri yenmesini bilmiştir. Ve çünkü, Türk milletinin yürümekte olduğu terakki ve medeniyet yolunda, elinde ve kafasında tuttuğu meşale, müspet ilimdir. Şunu da ehemmiyetle tebarüz ettirmeliyim ki, yüksek bir insan cemiyeti olan Türk milletinin tarihi bir vasfı da, güzel sanatları sevmek ve onda yükselmektir. Bunun içindir ki, milletimizin yüksek karakterini, yorulmaz çalışkanlığını, fitri zekasını, ilme bağlılığını, güzel sanatlara sevgisini, milli birlik duygusunu mütemadiyen ve her türlü vasıta ve tedbirlerle besleyerek inkişaf ettirmek milli ülkümüzdür. Türk milletine çok yaraşan bu ülkü, onu, bütün beşeriyete hakiki huzurun temini yolunda, kendine düşen medeni vazifeyi yapmakta, muvaffak kılacaktır.

Büyük Türk Milleti !

On beş yıldan beri giriştiğimiz işlerde muvaffakiyet vaat eden çok sözlerimi işittin. Bahtiyarım ki, bu sözlerimin hiçbirinde, milletimin hakkımdaki itimadını sarsacak bir isabetsizliğe uğramadım. Bugün, aynı iman ve katiyetle söylüyorum ki, milli ülküye, tam bir bütünlükle yürümekte olan Türk milletinin büyük millet olduğunu, bütün medeni alem, az zamanda bir kere daha tanıyacaktır. Asla şüphem yoktur ki, Türklüğün unutulmuş büyük medeni vasfı ve büyük medeni kabiliyeti, bundan sonraki inkişafıyla, atının yüksek medeniyet ufkunda yeni bir güneş gibi doğacaktır.

Türk Milleti !

Ebediyete akıp giden her on senede, bu büyük millet bayramını daha büyük şerefle, saadetle huzur ve refah içinde kutlamayı gönülden dilerim.

Ne mutlu Türküm diyene !

GENÇLİĞE HİTABE

Saygıdeğer Efendiler, sizi günlerce işgal eden uzun ve teferruatlı nutkum, nihayet geçmişe karışmış bir devrin hikâyesidir. Bunda milletim için ve gelecekteki evlâtlarımız için dikkat ve uyanıklık sağlayabilecek bazı noktaları belirtebilmiş isem kendimi bahtiyar sayacağım.

Efendiler, bu nutkumla, millî varlığı sona ermiş sayılan büyük bir milletin, istiklâlini nasıl kazandığını, ilim ve tekniğin en son esaslarına dayanan millî ve çağdaş bir devleti nasıl kurduğunu anlatmaya çalıştım.

Bugün ulaştığımız sonuç, asırlardan beri çekilen millî felâketlerin yarattığı uyanıklığın eseri ve bu aziz vatanın her köşesini sulayan kanların bedelidir. Bu sonucu, 'Türk gençliğine emanet ediyorum.

Ey Türk gençliği!

Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyeti'ni, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dahilî ve harici bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve Cumhuriyet'i müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şerâitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerâit, çok namüsaid bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve Cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zaptedilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şerâitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dahilinde, iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri, şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasi emelleriyle tevhid edebilirler. Millet, fakr ü zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerâit içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve Cumhuriyetini kurtarmaktır! Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur!

GENÇLİĞİN ATATÜRK'E CEVABI

EY BÜYÜK ATA!

Varlığımızın en mukaddes temeli olan, Türk istiklalinin ve Türk Cumhuriyetinin ebedi bekçileriyiz. Bu karar, sarsılmaz irademizin değişmez ifadesidir. İstikbalde, hiçbir kuvvet yolumuzdan döndüremeyecektir. Bizler, bütün hızımızı senden, milli tarihimizden ve ruhumuzdaki sönmez insan ateşinden alıyoruz. Senin kurduğun temeller üzerinde attığımız her adım sağlam, yaptığımız her hamle şuurlidir. En kıymetli emanetin olan Türk istiklal ve Cumhuriyeti, mevcudiyetimizin esası olarak, eğilmez başların, bükülmez kolların, yenilmez Türk evlatlarının elinde ilelebet yaşayacak ve nesilden nesile devredilecek. Bu mukaddes emanete yönelen dahilî ve harici bütün tecavüzler, iman dolu göğsümüze çarparak parçalanacaktır. İstiklal ve Cumhuriyetimize kastedecek düşmanlar en modern silahlarla mücehhez olarak, en kuvvetli ordularla üzerimize saldırırsalar dahi, milli şuurumuzu ve yenilmez Türk gücünün zerresini bile sarsamayacaklardır. Çünkü; İstiklal ve Cumhuriyetimize kastedenler, karşılarında beş bin yıllık şerefli Türk tarihinin yılmaz evlatlarını, cumhuriyeti ve inkılaplarının feyizli ve imanlı gençlerini bulacaklardır.

EY TÜRK'ÜN BÜYÜK ATASI !

İstikbal ve Cumhuriyeti korumak mecburiyeti hasil olursa içinde bulunacağımız ahval ve şerait ne olursa olsun, kudret ve cesaretimizi damarlarımızdaki asil kandan alarak, bütün engelleri aşip, her güçlüğü yenmek azmindeyiz.

TÜRK GENÇLİĞİNİN ANDI

Türk gençliği olarak özgürlüğün, bağımsızlığın, egemenliğin, Cumhuriyetin ve devrimlerinin (inkılaplarının) yılmaz bekçileriyiz. Her zaman,her yerde ve her durumda Atatürk ilkelerinden ayrılmayacağımıza, çağdaş uygarlığa geçmek için bütün zorlukları yeneceğimize namus ve şeref sözü verip, kendimizi büyük Türk Milleti'ne adarız.

ÖĞRETMENLERE SESLENİŞ

(Eğitim Kurultayı'nı Açarken, 16.07.1921)

Bayanlar, Baylar!

Genel savaşta, yenilgiye uğradık. Düşmanlarımız bunu fırsat bilerek ulusumuzu büsbütün yok etmek istediler. Buna karşı beliren ulusal şahlanış Ankara'da toparlandı. Bizi yaşatmamak isteyenlere karşı yaşamak hakkımızı savunmak üzere Türkiye Büyük Millet Meclisi, burada, Ankara'da toplandı. Bugün Ankara, ulusal Türkiye'nin ulusal eğitimini kuracak olan Türkiye Öğretmenler Kurultayı toplantısına da tek uygun yer olmakla övünmektedir.

Yüzyılların yüklediği derin bir yönetim savsaklamasının devlet varlığında açtığı yaraları gidermeye uğraşacak çabaların en büyüğünü, eğitim yolunda bol bol harcamamız gerekmektedir. Gerçi bugün güçlerimizin bütün kaynağını ulusal sınırlarımız içindeki illerimize yayılmış bulunan düşmanlara karşı kullanmak zorundayız. Bugün için ülkenin aydınlanması uğruna ayrılabilir bir şey, eğitimimizin geleceğine dayanak olacak bir temel kurmaya yeterli değildir. Ancak elverişli ve yeterli koşullarla araçları elde edinceye dek geçecek savaş günlerinde de tüm bir özenle işlenip çizilmiş bir ulusal eğitim izlencesi yapmaya, eldeki eğitim ve öğretim kuruluşlarımızı bugünden verimli bir çabayla çalıştıracak ilkeleri hazırlamaya bakmalıyız.

Şimdiye dek sürüp gelen okuma ve yetiştirme yanlışlıklarının ulusumuzun gerilemesinde en önemli nedenlerden biri olduğu kanısındayım. Onun için bir ulusal eğitim izlencesinden söz ederken eski çağdaki asılsız uydurmalardan, yaradılışımıza hiç de uymayan yabancı düşüncelerden, Doğu'dan ve Batı'dan gelebilen bütün etkilerden tümüyle uzak, ulusal kişiliğimiz ve tarihimize uyumlu

bir kültürü kastediyorum. Çünkü ulusal dehamızın tam olarak, gerçekten gelişmesi ancak böyle bir kültürle sağlanabilecektir. Rasgele bir yabancı kültürü benimsemek, şimdiye dek uygulanıp durulanan yabancı kültürlerin yıkıcı sonuçlarını yineletmekten başka işe yaramaz.

Kültürün, bu düşünce ekininin verimi, ekildiği yerin elverişliliğiyle orantılıdır. Bu yer de ulusun kişiliğidir. Çocuklarımız ve gençlerimiz yetiştirilirken onlara, varlıkları, hakları, birliktelikleriyle çatışan bütün yabancı öğelerle savaşmak gereği ve ulusal inançları bütün coşkunluğuyla her karşıt düşünceye karşı şiddetle savunmak zorunluluğu aşılmalı. Yeni kuşağın bütün iç dünyasına bu duyuların, bu davranışların sindirilmesi büyük önem taşır. Bitmez, tükenmez korkunç bir savaş olarak belirip duran uluslar yaşamının felsefesi, bağımsız ve mutlu kalmak isteyen her ulus için bu duyularını, bu davranışlarını bütün şiddetiyle koşul kılmaktadır. Ayrıntılarını uzmanlarına bırakmak istediğim bu konuya ilişkin genel görüşlerimi tamamlamak için yeni kuşağı silahlandırıp değerlendirecek özellikler arasında güçlü bir erdem tutkusundan, güçlü bir düzen ve disiplin sevgisinden de söz etmek zorunluluğu duyuyorum.

İşte biz, bu toplantınızdan yalnız çizilmiş eski yollarda nasıl yürüyüp gidileceğine ilişkin beylik düşünceler ileri sürüp dağılmayı değil belki bu ortaya koyduğum koşullar çerçevesinde yeni bir sanat ve bilim yolu bulup ulusa göstermek ve yeni kuşağı o yolda yürütmek için önder olmak gibi kutsal bir yararlılık bekliyoruz. Milli Eğitim Bakanlığı'nın halkı tanımış, çevreyi ve bütün yurdu anlayıp kavramış öğretmenlerle uzmanları bir araya getiren bir bilgi ve görgü kurultayını Ankara'da toplamayı düşünmüş olmasını ve bugünkü zor koşullara aldırılmaksızın bu davranışında başarıya ulaşmış olmasını beğeniyle anarım.

Sizin önünüzde ve ulusun önünde ulusal eğitimimize ilişkin görüşlerimi söylemek olanağını başışlamış olan bu toplantıdan yararlanarak gelecekteki gerçek kurtuluşumuzun yüce önderleri olan Türkiye kadın ve erkek öğretmenlerine ilişkin saygı duygularımı bir daha belirtmek isterim. Gelecek için hazırlanan yurt çocuklarına, hiçbir zorluk karşısında baş eğmeyerek sabırla, güvenle çalışmalarını ve yetismekte olan çocukların büyüklerine de yavrularının okumalarını sağlamak için hiçbir fedakarlıktan çekinmemelerini öğütlerim.

Büyük tehlikeler önünde uyanmayı bilen ulusların ne kadar başarıyla direneci oldukları tarihten de bellidir. Silahıyla olduğu gibi beyniyle de savaşmak durumunda olan ulusumuzun, birincisinde gösterdiği gücü ikincisinde de göstereceğinden hiçbir zaman kuşku olmamıştır.

Ulusumuzun öz kişiliği yeteneklerle doludur. Ancak bu yaratılıştan gelen uygunluğu geliştirmek sizlere düşüyor. Türk öğretmenlerine ulusal hükümetimizce, candan ve gönülden istendiği kadar iyi ve rahat yaşama koşullarının sağlanamamış olduğunu bilirim. Ancak ulusumuzu yetiştirmek gibi kutlu bir görevi benimsemiş olan yüce topluluğunuzun, bugünkü koşulları göz önünde bulundurarak her türlü zorluğu göze alarak bu yolda sarsılmadan yürüyeceğine de güvenim vardır. Göreviniz pek önemlidir, ulusun yaşamasıyla yakından ilgilidir. Bunda başarılı olmanızı Tanrı'dan dilerim.

(Zaferini kutlamak için ardından Bursa'ya gelen İstanbul öğretmenlerine, 27. 10. 1922)

Bayanlar, Baylar!

İstanbul'dan geliyorsunuz. Hoş geldiniz. İstanbul'un ışık ocaklarını simgeleyen yüce topluluğunuz karşısında duyduğum keyif sonsuzdur. Yüreklerrinizdeki duyguları, kafalarınızdaki düşünceleri doğrudan doğruya gözlerinizde ve alınlarınızda okumak benim için olağanüstü bir sevinç kaynağı oluyor. Şimdi karşınızda içime dolan en içten duyguyu, iznirizi almış olarak, açıklayayım : İsterdim ki çocuk olayım ve sizin ders vermeye ışık saçan çevrenizde bulunayım; sizden feyz alayım, siz beni yetiştirirsiniz. O zaman ulusum için daha yararlı olurduim. Ancak ne ki artık elde edilemeyecek bir isteğin karşısındayım. Bu isteğin yerine başka bir dilekte bulunacağım :

Bugünün çocuklarını yetiştiriniz. Onları ülkeye, ulusa yararlı insanlar yapınız. Bunu sizden bekliyorum, istiyorum.

Bayan öğretmenler, Bay öğretmenler!

Belki de eski deyişle "muallime" demediğim için beni ayıplıyorsunuzdur. Ben dilimizde ille dişiliği belirten yabancı ekler kullanmanın gerekli olmadığını sanıyorum. Evet, erkek, kadın öğretmenler : Bilirsiniz ki ulusumuz büyük bir yıkım geçirdi. Devletimiz bir çöküntüye uğradı. Varlığımızı yeryüzünden silmek yolunda birçok suçlar işlendi. Çok çalıştık, bugünkü başarıya ulaştık.

Bayanlar, Baylar!

Bir ulusu, uğradığı herhangi bir yıkımdan kurtarmakta, bir ulusu uyandırmakta, aydınların ne önemli bir görevi olduğu gözden kaçamaz. Diyebiliriz ki bugüne ulus aydınlarının, doğruluğu, namusu, ulusu ve yurdu sevip kollayan çabaları ve üstelik günlük çıkarları hiçe sayan yüce duygularıyla kavuşabilmişizdir. Ancak bugün ulaştığımız nokta, gerçek kurtuluş noktası değildir.

Bu düşüncemi açıklayayım :

Bir ulusun yıkımlara uğraması demek, o ulusun güçsüz, bakımsız, hasta olması demektir. Bunun için, asıl kurtuluş toplumsal yapıdaki hastalığı bulmak ve iyileştirme yollarını aramakla elde edilir ve ancak bilimsel yol tutulmuş olursa sağlık gerçekleşebilir. Yoksa derme çatma önlemlerle hastalık hiç iyi edilemez bir duruma gelir. Bir toplumun eksikliği ne olabilir? Ulusu ulus yapan, ilerleten ve geliştiren güçler vardır : Düşünce güçleri, sosyal güçler... Düşünceler, anlamsız, yararsız, akla sığmaz saçmalarla dolu olursa o düşünceler hastalıktır. Bir de toplumsal yaşayış, akıldan mantıktan uzak, yararsız, zararlı birtakım görenek ve geleneklerle dopdolu olursa yaşama sayılamaz. İlerleyemez, gelişemez, inmeliler gibi olduğu yerde bocalar kalır. Ulusu ve ülkeyi kurtarmak isteyenler için coşkun sevgi, iyi niyet, günlük çıkarları hiçe saymak, evet pek gereklidir ancak, toplumdaki hastalığı görmek, onu iyileştirmek ve toplumu çağımızın gereklerine göre ilerletip yetiştirmek için bunlar yetmez. Bunların yanında bilgi gerektir, teknik gerektir. Bilginin, tekniğin çalışma ve oluşma çevresi okuldur. Bunun için okulları açmak ve artırmak gerektir. "Okul" adını hep birlikte saygı duyarak, kutlulayarak ayakta analım. Okul, genç beyinlere insanlığı saymayı, ulus ve ülkeyi sevmeyi, bağımsız yaşamayı öğretir. Bağımsızlık tehlikeye düştüğünde onu kurtarmak için tutulması gereken en doğru yolu belleten okuldur. Yurdu ve ulusu kurtarmaya çalışanların seçtiği yolda ve yürüyüşte birer namuslu uzman, birer

onurlu bilge olmaları gerektir. Bunu sağlayan okuldur. Ancak böylelikle her türlü girişimi güzel sonuçlara ulaştırmak elimizde olabilir.

Bayanlar, Baylar!

Ülkemizin en bayındır, en alımlı, en güzel yerlerini üç buçuk yıl kirli ayaklarıyla çiğneyen düşmanı yenip atan zaferin gizi (sırrı) nerededir, bilir misiniz? Orduların yönetiminde çağdaş bilgi kurallarını kılavuz yapmaktadır. Ulusumuzu yetiştirmek için asıl olan okullarımızın, bilimkentimizin (üniversitemizin) kurulmasında hep bu yolu tutacağız. Evet, ulusumuzun, siyasal, toplumsal yaşamında da ulusumuzun düşünce eğitiminde de yol göstericimiz bilgi ve teknik olacaktır. Okulla, okulun verdiği bilgiyle Türk ulusu, Türk sanatı, Türk ekonomisi, Türk şiir ve edebiyatı, bütün ince güzellikleriyle belirip gelişecektir.

Bayanlar, Baylar!

Ülkemiz içinde uygar düşüncelerin, çağdaş ileriliklerin, süre yitirilmeksizin yayılması ve gelişmesi gereklidir. Bunun için bütün bilgi ve teknik insanları, bu uğurda çalışmayı bir namus borcu bilmelidirler. Öğretmenlerimiz, ozanlarımız, yazarlarımız, ulusa geçen yıkılış günlerini, bu yıkılışların gerçek nedenlerini anlatacaklar, söyleyecekler, bu kara günlerin geri dönmemesi için yeryüzünde uygar ve çağdaş bir Türkiye'nin varlığını tanımak istemeyenlere onu tanıtmak zorunda olduğumuzu anımsatacaklardır.

Bayanlar, Baylar!

Görölüyor ki en önemli ve verimli görevlerimiz öğretim ve eğitim işleridir. Bu işlerde ne yapıp yapıp başarıya ulaşmamız gerektir. Bir ulusun gerçek kurtuluğu ancak bu yoldadır. Bu zaferin sağlanması için hepimiz tek can, tek düşünce olarak belirli bir izlençe (program) üzerinde çalışmamız gerektir. Bence bu izlenceden istenen ve beklenen iki şey vardır:

Toplum yaşayışımızın gereksinimlerine uygun düşmesi.

Çağımızın getirdiği ve gerektirdiği gerçeklere uygun düşmesi.

Gözlerimizi kapayıp herkesten ayrı ve dünyadan uzak yaşadığımızı düşünemeyiz. Ülkemizi bir sınır içine alıp dünyayla ilgisiz yaşayamayız. İleri ve uygar bir ulus olarak çağdaş uygarlık alanı ortasında yaşayacağız. Bu yaşamak da ancak bilgiyle, teknikle olur. Bilgi ve teknik neredeyse oradan alacağız ve ulusun her bir insanının kafasına koyacağız. Bilgi ve teknik için başka bağ, başka koşul yoktur. Akla uygun hiçbir nedene dayanmayan birtakım geleneklerin, inanışların korunmasında direnip duran ulusların ilerlemesi çok zor olur, belki hiç olmaz. İlerlemek yolunda bağları ve koşulları aşmayan uluslar çağa uygun, akla uygun bir yaşama içinde olamazlar. Genel yaşamda görüşü geniş olan ulusların ellerine düşüp onlara tutsak olmaktan kurtulamazlar! Bütün bu gerçeklerin ulusça iyi anlaşılması ve içe sindirilebilmesi için her şeyden önce bilgisizliği gidermek gerektir. Bunun için öğretim izlencemizin, eğitim davranışımızın temel taşı, bilgisizliği gidermek olmalıdır. Bu bilgisizlik giderilmedikçe yerimizde sayacağız. Yerinde duran bir şeyse geriye gidiyor demektir. Bir yandan genel bilgisizliği gidermeye çalışmakla birlikte öte yandan toplum yaşayışında herkese örnek

olacak, verimli ve etkili olacak kimseler yetiştirmek gerektir. Bu da ilk ve orta öğretim günlük yaşama uygun olmasıyla gerçekteşebilir. Toplumlar ancak bu yoldan işadamlarına, sanat adamlarına kavuşabilirler. Ulusal yeteneklerimizi geliştirecek, duygularımızı yükseltecek üstün insanları yetiştirmeyi de unutmayaçağız. Çocuklarımızı bu öğretim aşamalarından geçirerek yetiştireceğiz. Kesin olarak bilmeliyiz ki iki ayrı parça olarak yaşayan uluslar zayıftır, hastadır. Çocuklarımıza ve gençlerimize uygulayacağımız öğretim ne olursa olsun, onları:

Ulusuna

Türkiye Devleti'ne

Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne düşman olanlarla savaşabilecek bilgiler ve araçlarla silahlandıracağız.

Özgürlüğünü ve bağımsızlığını korumak yolunda savaş vermeyi bilmeyen uluslar için yaşama hakkı yoktur. Bu uğurda savaş gereklidir.

Bayanlar, Baylar!

Açıkça söyleyeyim ki biz üç buçuk yıl öncesine değin cemaat durumunda yaşıyorduk. Bizi istedikleri gibi yönetiyorlardı. Dünya bizi, temsilcimiz ve yöneticimiz olanlara göre tanıyor ve değerlendiriyordu. Üç buçuk yıldır ulus olarak yaşıyoruz. Bunun elle tutulur, gözle görölür tanığı yönetimimizin biçimidir ki bunu yasalar "Büyük Millet Meclisi Hükümeti" diye adlandırmıştır. Bütün dünya bir gün bile unutmamasın ki Türkiye devletinin biricik ve gerçekte temsilcisi, yalnız ve ancak Türkiye Büyük Millet Meclisi'dir. Aşağılık çıkarları için, kendi kişiliklerini korumak için ülkenin bağımsızlığını ve ulusun özgürlüğünü düşmana peşeş çekmekte sakınca görmeyen, bağımsızlığı yok edecek hükümlerle dolu Sevr Antlaşması'nı kabul etmeyen Sultaların bu davranışlarını, Türk ulusu artık bir daha görmeyecek, ancak tarihte okuyup ibret alacaktır.

Bayanlar, Baylar!

Ordularımızın kazandığı zafer, sizin eğitim ordularınızın zaferi için yer açtı, yol hazırladı. Gerçekte zaferi siz kazanacak, siz koruyup sürdüreceksiniz, bunu başaracağınızdan kuşkum yok. Sarsılmaz bir inançla ben ve bütün arkadaşlarım, sizi gözeteyeceğiz. Sizin karşılaşacağınız bütün engelleri kıracağız.

Son bir söz :

Sizin değerli bir topluluk olarak Bursa'ya gelmeniz, yalnız Bursa'yı değeril, bütün Anadolu'daki kardeşlerinizi sevindirdi. İstanbul'dan getirdiğiniz selamları bütün ulusa ulaştıracağız. Ben de sizden dileyeyeceğim ki oradaki kardeşlerimize selamlarımızı götürünüz. İstanbul'un talihi, İstanbul'da yaşayan öz Türklerin günlündeki, vicdanındaki isteklere denk olarak belirip parlayacaktır.

BURSA NUTKU

Türk Genci, devrimlerin ve cumhuriyetin sahibi ve bekçisidir. Bunların gereğine, doğruluğuna herkesten çok inanmıştır.

Yönetim biçimini ve devrimleri benimsemiştir. Bunları güçsüz düşürecek en küçük ya da en büyük bir kıpırtı ve bir davranış duydu mu, bu ülkenin polisi vardır, jandarması vardır, ordusu vardır, adalet örgütü vardır demeyecektir. Elle, taşla, sopa ve silahla; nesi varsa onunla kendi yapıtını koruyacaktır.

Polis gelecek, asıl suçluları bırakıp, suçlu diye onu yakalayacaktır. Genç, polis henüz devrim ve cumhuriyetin polisi değildir! diye düşünecek, ama hiç bir zaman yalvarmayacaktır. Mahkeme onu yargılayacaktır. Yine düşünecek, demek adalet örgütünü de düzeltmek, yönetim biçimine göre düzenlemek gerek.

Onu hapse atacaktlar. Yasal yollarla karşı çıkışlarda bulunmakla birlikte bana, başbakana ve meclise telgraflar yağdırıp, haksız ve suçsuz olduğu için salıverilmesine çalışılmasını, kayrılmasını istemeyecek. Diyecek ki, ben inanç ve kanaatimin gereğini yaptım. Araya girişimde ve eyleyimde haklıyım. Eğer buraya haksız olarak gelmişsem, bu haksızlığı ortaya koyan neden ve etkenleri düzeltmek de benim görevimdir.

İşte benim anladığım Türk Genci ve Türk Gençliği!

4. DÜNYA ONUN İÇİN NE DEDİ

Mustafa Kemal hakkındaki bilgiyi, O'nu çok iyi tanıyan birisinden edindim. SSCB'nin Dışişleri Bakanı Litvinof'la görüşürken, onun fikrince bütün Avrupa'nın en değerli ve ilgi çekici devlet adamının bugün Avrupa'da yaşamadığını, Boğazların gerisinde, Ankara'da yaşadığını, bunun Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Gazi Mustafa Kemal Atatürk olduğunu söyledi.

(Franklin D. Roosevelt, ABD Başkanı, 1937)

Beyaz Saray'daki görevim tamamlanınca ilk yapmak istediğim şey, zamanımızın bu en dikkate değer şahsiyetini ülkesinde ziyaret etmektir. Kader buna izin vermedi. Bu çapta insanlar dünyaya sık gelmezler.

(Franklin Roosevelt, ABD Başkanı)

Yüzyıllar nadir olarak dahî yetiştirir. Şu talihsizliğimize bakın ki, o büyük dahî çağımızda Türk Milleti'ne nasip oldu.

(D. Lloyd George, İngiltere Başbakanı, 1922)

Savaşta Türkiye'yi kurtaran, savaştan sonra da Türk Ulusu'nu yeniden diriltiren Atatürk'ün ölümü, yalnız yurdu için değil, Avrupa için de en büyük kayıptır. Her sınıf halkın O'nun ardından döktükleri içten gözyaşları bu büyük kahramana ve modern Türkiye'nin Ata'sına layık bir tezahürden başka birşey değildir.

(Winston Churchill, İngiltere Başbakanı, 1938)

Mustafa Kemal sosyalist değildi. Fakat görülüyor ki iyi bir teşkilatçı, yüksek anlayışlı, ilerici, iyi düşünceli ve akıllı bir önderdir. O, soygunculara karşı bir kurtuluş savaşı yapıyor. Emperyalistlerin gururunu kıracağına ve Sultanı da yararıyla birlikte alt edeceğine inanıyorum.

(V. İliç Lenin, Rus İhtilali Lideri, 1921)

Paşa, size nasıl hayran olmayayım? Ben Fransa'da laik bir hükümet kurmuştum. Bu hükümeti Papa'nın Paris'teki temsilcisinin yardımı ile papazlar devirdi. Sizse bir Halifeyi kovdunuz ve gerçek anlamıyla laik bir devlet kurdunuz. Siz, bu taassup içinde laikliği bu topluma nasıl kabul ettirdiniz? Dehanızın büyük eseri laik bir Türkiye yaratmak olmuştur.

(Edouard Herriot, Fransa Eski Başbakanı, 1933)

Bir ulusun hayatında bu kadar az sürede bu denli kökten değişiklik pek seyrek gerçekleşir... Bu olağanüstü işleri yapanlar, hiç kuşkusuz kelimenin tam anlamıyla büyük adam niteliğine hak kazanmışlardır. Ve bundan dolayı Türkiye övünebilir.

(Eleftherios Venizelos, Yunanistan Başbakanı, 1933)

Kemal Atatürk için daimî bir anıt tesisi münasebetiyle Türkiye'ye tebriklerimi arz ile gurur duyuyorum. O'nun gösterdiği yolda yürüyen büyük ulusunuz çok önemli başarılar elde etmiştir. Türk birliğinin ve ilerleyişinin mimarı Atatürk'ün hatırasını anmak için yapılan bu tören, dünyanın her tarafından hür insanlara ilham kaynağı olmuş bir zata çok yerinde bir saygıdır.

(Dwight D. Eisenhower, ABD Başkanı, 1953)

Sakarya Savaşı, Sakarya Zaferi, yirmi yaşımın en kuvvetli hatırası olmuştur. O zamanlar, kendi kendime diyordum: Acaba ben de ulusumu böylesine seferber edemezmiyim, onun ruhuna kurtarıcı hamleyi, bu dizgin tanımaz ihtirası aşılabilir miyim?

(Habib Burgiba, Tunus Devlet Başkanı, 1965)

Büyük Atatürk'ün ölümünün 25. yıl dönümü nedeniyle Fransız Ulusu'nun, Türk Ulusu'na karşı duymakta olduğu sadık dostluk duygularını dile getirmek isterim. Türkiye Tarihi, bugün, her zamandan çok Batı ve Avrupa tarihinden ayrılmaz bir durumdadır. Ve Atatürk'ün bu yöndeki gayretleri sonuçsuz kalmamıştır. Memleketlerimiz arasındaki yüzyılları aşan dostluk, bu gelişmenin temelini oluşturur.

(Charles de Gaulle, Fransa Devlet Başkanı, 1963)

O, Türkiye'yi kurmakla bütün dünya uluslarına Müslümanların seslerini duyuracak kudrette olduğunu ispat etti. Kemal Atatürk'ün ölümüyle Müslüman dünyası en büyük kahramanını kaybetmiştir. Atatürk gibi bir önder önlerinde bir ilham kaynağı olarak dikildiği halde Hind Müslümanları bugünkü durumlarına hâlâ razı olacaklar mı?

(Muhammed Ali Cinnah, Pakistan'nın Kurucusu, 1954)

Kemal Atatürk, yalnız bu yüzyılın en büyük liderlerinden biri değildir. Biz Pakistan'da O'nu, gelmiş geçmiş bütün çağların en büyük adamlarından biri olarak görüyoruz. O, yalnız sizin ulusunuzun sevgili önderi değildir. Dünyadaki bütün Müslümanlar, gözlerini sevgi ve hayranlık duygularıyla O'na çevirmişlerdir.

(Eyüp Han, Pakistan Devlet Başkanı, 1963)

Yakın ve Orta Doğu'da ilk cumhuriyet, doğuşunu O'na borçludur. Bu cumhuriyet, birçok ulusun Atatürk'ün yönetimindeki Türkiye'nin uluslararası otoritesi yükselmiş ve ülkesi dünya siyasetinde önemli bir rol oynamaya başlamıştır.

(Nikita S. Hruşçef, Sovyetler Birliği Başkanı, 1963)

Atatürk adı insana bu yüzyılın büyük insanlarından birinin tarihî başarılarını, Türk Ulusu'na ilham veren önderliğini, modern dünyayı anlayışındaki ileri görüşlülüğü ve bir askeri önder olarak kudret ve cesaretini hatırlatmaktadır. Şüphesiz ki, Türkiye Cumhuriyeti'nin doğuşu ve o zamandan beri Atatürk'ün ve Türkiye'nin giriştiği derin ve geniş devrimler kadar bir ulusun kendisine olan güvenini daha başarıyla belirten bir başka örnek gösterilemez.

(John F. Kennedy, ABD Başkanı, 1963)

Kemal Atatürk veya bizim O'nu o zamanlar tanıdığımız ismiyle Kemal Paşa, gençlik günlerimde benim kahramanımdı. Büyük devrimlerini okuduğum zaman çok duygulandım. Türkiye'yi modernleştirme yolunda, Atatürk'ün giriştiği genel çabayı büyük bir takdirle karşıladım. O'nun dinamizmi, yılmaz ve yorulmak bilmezliği insanda büyük bir etki yaratıyordu. O, Doğuda modern çağın yapımcılarından biridir. O'nun en büyük hayranları arasında bulunmakta devam ediyorum.

(Cavaharlal Nehru, Hindistan Başbakanı, 1963)

Bütün dünya 10 Kasım'da, biz Almanların da dostluk ve saygıyla bağlı olduğumuz bir insanın hayatını ve eserlerini takdirle anmaktadır. Atatürk, daima Türkiye ile Avrupa arasındaki sıkı bağlar kurmaya çalışmıştır.

(Ludwig Erhard, Batı Almanya BAŞbakanı, 1963)

Mustafa Kemal ismini bundan 50 yıl önce seçkin bir Türk komutanı olarak duymuştuk. Daha sonra barışın kuruluşuyla devlet adamlığı özelliklerini ortaya koymak fırsatını elde etmesi, büyük millî önderlerden biri olarak O'na tarihin en yüce mevkilerinden birini kazandırmıştır. O kahraman ve cesur askeri saygıyla, modern Türkiye'nin gerçek babası olan devlet adamını da hayranlık ve şükranla anıyoruz.

(Sir A. Douglas Home, İngiltere Başbakanı, 1963)

Atatürk'ün Türk Dili Devrimi'ni gerçekleştirmesi ve dinle siyaseti birbirinden ayırarak Türk Toplumunun modernleşmesini sağlamak yolundaki çabalarına karşı büyük bir hayranlık duymaktayız.

(Hayato İkedo, Japonya Başbakanı, 1963)

Ben Türk - Alman dostluğunu yakından tanıyan bir neslin çocuğuyum. Küçük yaşlarda bir adamın kahramanlıklarını, yaptığı hizmetleri, ülkesi için giriştiği özverileri gördüm. Bu adam Mustafa Kemal'di. Bugün daha iyi kavriyorum ki, o insan büyük bir devlet adamıydı. Büyüktü, çünkü, ölçüyü korumasını her zaman bildi ve eserini tehlikeye sokacak sınırları aşmadı. Yürekliliğin ve kendi yürekliliğinin sınırlarını da çizebilecek kadar anlayışlıydı.

(Kurt G. Kiesinger, Federal Almanya Başbakanı, 1968)

Çağımızda, uzak görüşlü, cesur, siyasî, sosyal ve ekonomik reformlarla Türkiye'yi bugünkü modern cumhuriyet durumuna getiren Atatürk'tür. Aynı zamanda bugün Türkiye'nin Avrupa Ortak Pazarı'na girebilecek güce erişmesini sağlayan modern ekonominin temelini hazırlayan da gene O'dur.

(Joseph Luns, Hollanda Dışişleri Bakanı, 1963)

Asker - devlet adamı, çağımızın en büyük liderlerinden biriydi. Kendisi, Türkiye'nin en ileri memleketler arasında hakettiği yeri almasını sağlamıştır. Gene O, Türklere, bir milletin büyüklüğünün temel taşı oluşturan, kendine güvenme ve dayanma duygusunu vermiştir. Ben Atatürk'ün sadık arkadaşlarından biri olmakla büyük övünç duyuyorum.

(General Douglas MacArthur, ABD Uzak Doğu Kuvvetleri Başkomutanı, 1963)

Marmara kıyısındaki sıcak, toz toprak içinde, eciş bücüş yollu ikinci sınıf kıyı kasabası Mudanya'da, Batı ile Doğu karşı karşıya geldiler. İsmet Paşa ile görüşecek Müttefik generallerini taşıyan İngiliz sancak gemisi "İron Duke"nin kül rengi öldürücü kulelerine rağmen, Batılılar buraya barış dilenmeye geliyordu; yoksa barış istemeye, ya da şartlarını dikte etmeye değil... Bu görüşmeler, Avrupa'nın Asya üzerindeki egemenliğinin sonucunu gösteriyor. Çünkü Mustafa Kemal, herkesin bildiği gibi, Yunanlıları silip süpürmüştü.

(E. Hemingway, Amerikalı Romancı - Yazar, 1922)

Bir insanın değerinin en belirli ölçüsü kendi alanındaki üstünlüğünü dostuna düşmanına kabul ettirebilmesindedir. İşte Atatürk bu yüceliğe ermiş dahilerden biridir. Bir ihtilalci olarak modern Türkiye'yi yaratmış, davasında muzaffer olmuş ve yüzyılımızın büyük devlet adamları arasına katılmıştır.

(W. Somerset Maugham, İngiliz Romancı - Yazar, 1953)

Sevr'den sonra Türkiye'nin öldüğünü sanmıştım. Ama Türkiye yaşıyor; hem, Mustafa Kemal başına geçeli beri öylesine canlı yaşıyor ki, bir Lloyd George'un bütün çabaları, bütün imkânları, sağduyuya meydan okuyan bu şiddetli yaşama isteğinin karşısında erimekten başka birşey yapamıyor.

(Claude Farrère, Fransız Romancı - Diplomat, 1930)

Bizim aslımız rengi uçmuş bir kıvılcımken O'nun bakışlarıyla cihanı kaplayan ve aydınlatan bir güneş haline geldik.

(İkbal, Pakistan Millî Şairi)

Atatürk, tarih boyunca gelip geçmiş en büyük devlet adamlarından biridir. Hiçbir zaman yaşadığı zamanın üzerinde durmamış, ileriye görerek ona göre iş yapmıştır. Atatürk'ü Mussolini ve Hitler gibi yöneticilerden ayıran nokta işte bu niteliktir. Onlar her yaptıklarında kendilerini düşünerek hareket ediyorlardı. Atatürk, kendisinden ötesini, 20 - 30 yıl ilerisini görerek hareket ederdi.

(Lord Kinross, İngiliz Devlet Adamı, 1960)

Tarihte çok az kimse halkına ve vatanına Atatürk kadar faydalı olmuştur. El ele, gönül gönüle güzel yurdumuzda huzur, barış ve anlayış içinde, sola sağa sapmadan Atatürk'ün hedefinde yaşayalım.

5. ATATÜRKÇÜLÜK

Atatürkçülük, Türk milletinin aklın ve bilimin rehberliğinde ileri bir toplum olarak en kısa sürede çağdaş uygarlık düzeyine erişmesini, milletler ailesinin bağımsız, eşit ve şerefli bir üyesi olarak demokratik ve lâik kurallar içinde mutlu bir yaşam sürmesini amaçlayan, ilkeleri Türk toplumunun ihtiyaç ve isteklerinden doğmuş çağdaş bir düşünce sistemidir. Bu düşünce sistemine Atatürkçülük, Kemalizm, Atatürkizm, Atatürk Yolu, Atatürk İdeolojisi, Kemalist İdeoloji gibi çeşitli isimler verilmektedir. Ancak hangi kavram kullanılırsa kullanılsın, ifade edilmek istenen husus, Atatürk ilke ve inkılâplarının bütün halinde oluşturduğu düşünce sistemidir.

Atatürkçülük, çağdaşlaşma yolunda daimî bir atılımın, daimî bir gelişmenin içinde olmamızı gerektirmektedir. Bize bu gelişmeyi, bu ilerlemeyi hazırlayacak ortam ise, lâik devlet ve lâik toplum düzenidir. Bu sebeptendir ki gelişen, ileriye giden bir Türkiye'de bütün ilerlemeler Atatürkçü düşünce ışığında, Atatürk ilke ve inkılâplarının kendisine zemin oluşturduğu lâik ve demokratik toplum düzeni içinde gerçekleşecektir. Çünkü uygarlık yolu budur; çünkü çağdaşlaşma yolu buradan geçmektedir.

Atatürkçü Düşünce Sistemi'nin Türk milleti için önemi ve değeri: Atatürkçü düşünce sistemi, aklın ve mantığın ışığında bugünün olduğu

kadar yarının da gereklerine cevap verdiği, kendisini daima yenileyen çağdaş bir görüşü simgelediği içindir ki, zamanın seyri içinde her kuşağın kaçınılmaz hayat felsefesi, vazgeçilmez yaşam tarzı olarak değerini daima koruyacaktır. Çünkü zamanın gereklerine uymak, her çağda çağdaş kalabilmek Atatürkçülüğün amacıdır. İşte Atatürkçü düşünce sisteminin Türk milleti için önemi ve değeri, bu noktada düğümlenmektedir.

Atatürkçü Düşünce Sistemi'nin Kaynağı: Atatürkçü düşünce, memleket gerçeklerinden, Türk milletinin ihtiyaç ve isteklerinden ve nihayet Türk tarihinin yapraklarından kaynaklanmaktadır. Bu bakımdan, ferdî bir düşünce değil; millî vicdandan kopup gelen, milletimizin müşterek arzu ve eğilimlerinin simgesi olan bir düşüncedir. Hayatta en hakikî yol göstericinin ilim olduğunu kabul eden Atatürkçülük, akılcılığa ve bilime verdiği değer sebebiyledir ki çağdaşlaşma yolunda bugün olduğu gibi yarın da geçerliliğini koruyacaktır. Zira akıl, bilim ve teknik rehber alınmadıkça, onların kuralları ve yöntemleri benimsenmedikçe hiçbir alanda ilerlemekten söz edilemez. Onun içindir ki Büyük Önder: "Türk milletinin yürümekte olduğu ilerleme ve medeniyet yolunda, elinde ve kafasında tuttuğu meşale müspet ilimdir" direktifiyle bize yolumuzu göstermiş bulunmaktadır.

Atatürkçü Düşünce Sistemi'nin Özellikleri: Atatürkçü düşünce sisteminin en belirgin özelliği, aklın ve bilimin ışığında gelişmeye açık bir yön göstermesidir. Atatürk ilkelerini dogma halinden kurtaran, dogmatizm'den uzaklaştıran yönü, işte bu noktada düğümlenmektedir. Atatürkçü düşünce sistemine göre "Hayatta en hakikî yol gösterici ilimdir. İlim ve fennin dışında kılavuz aramak gaflettir, bilgisizliktir, doğru yoldan sapmaktır." Nitekim Atatürk'ün şu sözleri, koyduğu düşünce sisteminin bu özelliğini bütün açıklığı ile vurgulamaktadır: "Ben manevî miras olarak hiçbir nasihat, hiçbir dogma, hiçbir donmuş ve kalıplaşmış kural bırakmıyorum. Benim manevî mirasım ilim ve akıldır. Benden sonra, beni benimsemek isteyenler, bu temel mihver üzerinde akıl ve ilmin rehberliğini kabul ederlerse, manevî mirasçılarım olurlar".İşte büyük Kurtarıcının, Atatürkçü düşünce sisteminin esasını belirleyen ölmez sözleri...

Kaynak : UTKAN KOCATÜRK - "ATATÜRK"

6. ATATÜRK İLKELERİ

CUMHURİYETÇİLİK

Atatürk devriminde cumhuriyetçilik, ana ilke ve esas değerdir.

Anayasalarımızda öteki Atatürk ilkelerinin yer alışında diziliş sırasında en baştaadır. öyle ki anayasamızda değıştirilmesi önerilemez maddelerin en başında gelir. Kısacası bu ilke anayasanın bağımsız ana maddesidir.

MİLLİYETÇİLİK

Atatürk İlkeleri arasında son derece önemli bir ilke olan milliyetçilik, akılcılık, gerçekçilik, barışçılık ve cumhuriyetçilik ilkeleriyle bütünleşen ve bu ilkelerle çelişen yorumlara kapalı bir ilkedir.

Milliyetçilik ilkesi, ulusal savaşın çıkış noktasını oluşturmuş ve tüm tutsak ulusların kurtuluş hareketlerine ışık tutmuştur.

HALKÇILIK

Devrim Tarihimizde üzerinde duyarlıkla titredığımız, 1924 ve 1961 anayasalarında yer alan halkçılık ilkesi, Atatürk ilkeleri arasında demokrasi ülküsünün temelini oluşturmaktadır. Bu ilkenin ana özelliği, ülke yönetiminin ve egemenliğin kaynağını halk dediğimiz ulus varlığında bulmaktır. Atatürk'ün daha 1920 yılında meclise sunduğu halkçılık programında halkı temsil eden meclisin ulusal egemenliği hangi yöntemlerle kullanacağını saptayan esaslar, 1937'de anayasamızda devletin temel ilkeleri arasında yer alan halkçılık adıyla yönetimin demokratik kaynağını saptıyordu.

DEVLETÇİLİK

Anayasamızda da yer alan devletçilik ilkesi, tüm ülkelerin ortak amacı olan toplumun esenlik ve mutluluğunu sağlayıcı toplumsal, ekonomik ve kültürel kalkınmada devletin üstlenmesi gereken görevleri saptayan bir yöntemdir. Genel çizgileri ile özel girişimin yetki ve gücü dışında kalan ekonomik kalkınma ve örgütlenmeyi devlet eliyle ve araçları ile gerçekleştirmek ilkesidir.

LAİKLİK

Atatürk ilkeleri arasında devrimcilik, cumhuriyetçilik ve uygarlıkçılık ilkeleri ile sımsıkı ilişkili olan laiklik ilkesi, yaygın anlatımıyla din ile dünya, din ile devlet işlerinin ayrılmasını öngören akilci bir yöntemdir.

Laiklik, geniş anlamıyla çağdaşlaşmanın doğal bir sonucudur. Din, bireylerin dilediği inancı taşımasıdır. Nasıl bireyleri belli bir inanca zorlamak insan haklarına aykırı ise, devleti de belli bir inancın buyruğu altına sokmak çağdaş devlet anlayışına aykırıdır.

DEVİRİMCİLİK

Devrimcilik ilkesi, Atatürk ilkeleri arasında devingenlik, eylem ve atılım kavramlarını işlem ve kaplamasına almış tek ilkedir.

Atatürk, Büyük Söylevinin sonunda: "Bu açıklamalarımla ulusal yaşamı sona ermiş varsayılan Büyük bir ulusun bağımsızlığını nasıl kazandığını ve bilim ve tekniğin en son esaslarına dayalı ulusal ve çağdaş bir devleti nasıl kurduğunu anlatmaya çalıştım," diye değindiği çağdaş devlet kavramıyla devrimcilik ilkesinin şaşmaz işaretini veriyordu.

BÜTÜNLEYİCİ İLKELERİ

AKILCILIK

Atatürk İlkelerinin tümü, kavram ve uygulama olarak, akılcılığa dayanır.

Atatürk'ün eserinin büyüklüğü, ulusu ve ülkesi için giriştiği tüm eylemlerinin başarıya ulaşmasında akılcılığın nasıl şaşmaz ölçek olduğunu kanıtlar.

Türk toplumunun yüzyıllık çağdaşlaşma atılımlarının ortaçağın karanlık ve

bağnaz düşüncelerinden ötürü, basarisiz kaldığını en iyi anlayanlardan biri Atatürk'tü. Doğru yolu bulmak için, şimdiye dek inandırılmış olduğumuz neler varsa hepsini aklın şüpheli süzgecinden geçirip inançlarımızı olumlu bilimlerin aydınlığında yeni bastan kurmak, akilcilik ilkesinin özüdür.

GERÇEKÇİLİK

Atatürk İlkelerinden uygarlıkçılık, barışçılık ve devrimcilik ilkelerinin akilcilik ilkesiyle çakışmasının doğal bir sonucu olan gerçekçilik, tüm ilkelere canlılık kazandıran bir ilkedir.

ÖZGÜRLÜKÇÜLÜK

Büyük Fransız Devrimiyle evrensellik kazanan özgürlük kavramı, yakınçağa damgasını vuran çağdaş devlet gerçeğinin temelini oluşturan bir eylemi de vurgular. özgürlükçülük, kişinin ve toplumun mutluluğa erişmesinde uğrunda girilen savaşların tümünü kapsar.

UYGARLIKÇILIK

Atatürk devrimlerinin temeli uygarlıkçılıktır. "Türkiye Cumhuriyeti halkını bütünüyle çağdaş, bütün anlam ve biçimleriyle uygar bir toplum haline getirmektir. Devrimlerimizin asil temeli budur" diyen Atatürk, Türk ulusunu ileriye donuk yaşam çizgisinde "çağdaş uygarlık düzeyinin istene çıkarmak" ülküsünün yılmaz savaşçısıdır. Bu bakımdan, yüz yıllık uygarlaşma çabalarına ilk kez, Atatürk'ün giriştiği toplumsal atılımlarla devrimci bir yön çizilmiştir.

7. ATATÜRK'ÜN KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ

Mustafa Kemal; çok yönlü, üstün yetenek, zeki ve kuvvetli iradeye sahiptir. Bunlar Mustafa Kemal'in Türk milletinin en büyük lideri olmasında ve tüm dünyaca kabul edilmesinde etkili olan özellikleridir.

1. Vatanseverliği

- Mustafa Kemal, bir asker olarak birçok cephede vatan savunmasının en güzel örneklerini verdi.

- Vatani savunmanın yüce bir görev

olduğunu belirtti. Çanakkale Cephesi'nde askerlerine: "Size ben taarruzu emretmiyorum, ölmeyi emrediyorum. Biz ölünceye kadar geçen zaman içinde yerimize başka kuvvetler ve başka komutanlar gelebilir." diyerek Türk ordusunun Çanakkale Savaşlarındaki başarısının nasıl gerçekleştiğini ortaya koymuştur.

- Sakarya Meydan Savaşı'nda Mustafa Kemal askerlerine şu emri verdi: "Hatt-ı müdafaa yoktur, sath-ı müdafaa vardır. O satır, bütün vatandır. Vatanın her karış toprağı vatandaşın kanıyla ıslanmadıkça terk edilemez." Bu emrin harekete geçirdiği vatanseverlik duygusu Türk ordusuna büyük bir zafer daha kazandırdı.

2. İdealistliği

- Atatürk'ün ideali; Türk milletinin çağdaş, hayat seviyesi içinde yaşayan bir millet olarak varlığını yükseltmektir.

- Onun ilkeleri bu ideali gerçekleştirmeye yöneliktir.

- Mustafa Kemal, Onuncu Yıl Nutku'nda, az zamanda çok büyük işler yapıldığını belirtmiş, ancak bunları yeterli görmemiştir.
- Mustafa Kemal, idealistliğinin bir gereği olarak şunları söylemiştir: "Yurdumuzu dünyanın en mamur ve en medeni memleketleri seviyesine çıkaracağız. Milletimizi en geniş refah vasıta ve kaynaklarına sahip kılacağız. Millî kültürümüzü muasır medeniyet seviyesinin üstüne çıkaracağız." Bu ideal yalnızca Atatürk'ün değil, aynı zamanda Türk milletinin de idealidir.

3.Hakikati (Gerçeği) Arama Gücü

- Mustafa Kemal, gerçekçi bir insandı. Gerek dış politikada gerekse iç politikada hiç hayalci olmamış, milleti gerçekleşmesi mümkün olmayan emeller peşinde koşturmamıştır.
- "Bizim; akıl, mantık, zekâ ile hareket etmek en büyük özelliğimizdir." sözü bu özelliğine en güzel örnektir.

4. Çok Cepheliliği (Yönlülüğü)

- Mustafa Kemal, üstün bir komutan eşsiz bir devlet adamıdır.
- O, pek çok alanda ortaya koyduğu görüşleriyle milletini aydınlatmış; kalkınmanın, gelişmenin ve çağdaşlaşmanın yollarını göstermiştir.
- Mustafa Kemal, hem fikir hem de hareket adamıdır.
- Askerlik, tarih, eğitim, sanat ve ekonomi konularında görüşlerini açıklamakla kalmamış aynı zamanda bu görüşlerini uygulamıştır.
- Mustafa Kemal, bu özelliklerinin yanında kendine güveni, göreve bağlılığı, çabuk ve doğru karar verme gücü ile de çok cepheli bir önderdir.

5. Gurura ve Ümitsizliğe Yer Vermemesi

- Mustafa Kemal, gerçekleştirdiği büyük ve küçük bütün işlerinden sonra gurura veya büyüklenmeye kapılmamıştır. Kendisine farklı davranılmasından hoşlanmazdı.
- "Benim müstesna olduğuma dair bir kanun yoktur." sözü bu özelliğini vurgulamaktadır.
- Mustafa Kemal, hayatı boyunca yapacağı bütün işlerde şu şekilde düşünürdü: "Ben bir işte nasıl muvaffak olacağımı düşünmem. O işe neler engel diye düşünürüm. Engelleri kaldırdım mı iş kendi kendine yürür."
- Çanakkale Savaşları sırasında cephanesi olmayan asker karşısında süngü tak emrini vermesi onun zor durumlarda bile ümitsizliğe düşmediğini göstermektedir.

6. İleri Görüşlülüğü

- Mustafa Kemal, olayların gelişmesini sezgileriyle değerlendirerek sonucunda neler olabileceğini isabetli bir şekilde tespit ederdi. Onun ileri görüşlülüğünü gösteren pek çok örnek vardır.
- "Yolunda yürüyen bir yolcunun yalnız ufku görmesi yetmez. Muhakkak ufkun ötesini de görmesi ve bilmesi gereklidir." sözü bu özelliğini gösterir.
- Çanakkale Savaşlarında düşmanın nereden çıkarma yapacağını tahmin etmesi, II. Dünya Savaşı'nın çıkacağı 1932'de bir yurt gezisinde "Kırk asırlık Türk yurdu, düşman elinde bırakılmaz." diyerek ilerde Hatay'ın ana vatana katılacağını belirtmesi onun bu özelliğini en iyi şekilde ortaya koymaktadır.

7. Yöneticiliği

- Mustafa Kemal, üstün nitelikli ve çok yönlü bir yöneticiydi.
- O, bu özelliğini cephede, mecliste ve cumhurbaşkanlığı makamında bütün yönleriyle ortaya koymuştur.
- Atatürk'ün yöneticilik özelliklerinden biri, yeri ve zamanında en doğru kararı alması ve bunu taviz vermeden uygulamasıdır. Onun başarısının sırrı bu özelliğinde yatmaktadır.
- Yapacağı işlerde ani kararlar vererek değil, uzun uzun iyice düşündükten sonra ve sırası geldikçe uygulama safhasına koyarak başarılı olmasını bilmiştir.
- "Bir işi zamansız yapmak o işi bozmak, başarısızlığa uğratmaktır. Her şey sırasında ve zamanında yapılmalıdır." diyerek yöneticilikte nasıl başarılı olunacağını göstermiştir.

8. Eğitimciliği

- Mustafa Kemal, birçok alanda olduğu gibi eğitim alanında da milletimizin çağ atlamasını atılım yapmasını sağlayan büyük bir önderdir.
- Mustafa Kemal, "Cumhurbaşkanı olmasaydınız ne olmak isterdiniz?" sorusuna "Millî Eğitim Bakanı olarak millî kültürü yükseltmeye çalışmak en büyük emelimdi." karşılığını vermiştir.
- Mustafa Kemal, büyük bir eğitimci ve ebedi "başöğretmen"dir. Yeryüzünde onun gibi yazı tahtası başında milletine ders veren başka bir devlet adamı yoktur.

9.Sanatseverliği

- Mustafa Kemal, Türk toplumunun yüksek bir sanat yeteneğine sahip olduğuna inanıyordu.
- Mustafa Kemal döneminde, sanatçı yetiştiren okullar açıldı. Avrupa'ya öğrenci gönderildi.
- Mustafa Kemal, her fırsatta sanatçıları ve sanat eserlerini takdir ederdi. Sanat ve sanatçıyla ilgili görüşlerini dile getirerek özendirici bir rol oynardı. Onun bu konulardaki sözlerinden bazıları şunlardır: "Yüksek bir insan toplumu olan Türk milletinin tarihi bu özelliği de güzel sanatları sevmek ve onda yükselmektir."
- Hepiniz milletvekili olabilirsiniz, bakan olabilirsiniz; hafta cumhurbaşkanı olabilirsiniz, fakat sanatkâr olamazsınız." sözleri sanatseverliğini vurgulamaktadır.

10. İnsan ve Millet Sevgisi

- Mustafa Kemal, bütün davranışlarıyla her şeyden önce, kendi milletine karşı olan sorumluluğunu ortaya koymuştur.
- Türk milletinin şerefi ve hakları söz konusu olduğunda, bunların korunmasını görevlerin en kutsalı saymıştır.
- Onun şu sözleri insan sevgisi hakkındaki düşüncelerini çok güzel açıklamaktadır: "En uzakta zannettiğimiz bir olayın bize bir gün etki etmeyeceğini bilemeyiz. Bunun için insanlığın hepsini bir vücut ve bir milleti bunun bir organı saymalı gerekir. Bir vücudun parmağının ucundaki acıdan diğer bütün organlar etkilenir."

11.İyi Kalpliliği

- Mustafa Kemal iyi kalpli, temiz yürekli bir insandı. İnsanlığın huzur ve barış içinde yaşaması için çaba sarf etmişti. Kalbi insan sevgisiyle doluydu.

- İkinci Dünya Savaşı'nın belirtilerinin ortaya çıkmaya başladığı sıralarda Mustafa Kemal, şunları söylemiştir:

"İnsanları mutlu edeceğim diye onları birbirlerine boğazlatmak insani olmayan ve son derece üzücü olan bir sistemdir." "İnsanları mutlu edecek tek vasıta, onları birbirine yaklaştırarak, onları birbirine sevdirecek karşılıklı maddi ve manevi ihtiyaçlarını karşılamaya yarayan hareket enerjidir."